
AB KARL HEDIN
HEDINRÖJNING
FRÅN PLANTA TILL PLANKA
Kvalitet från planta till planka
– en serie med tankar för ditt skogsbruk från AB Karl Hedin

*Hedinröjning – en ungskog utan vargar**

*Selektiv röjning där starkt förväxande träd (vargar) avlägsnas från ungskogsbestånd för en högre kvalitet och långsiktig god tillväxt.

Text och produktion:
Silvinformation AB
Areca
keyla design, www.keyladesign.se
Forsberg Företagsutveckling, www.forsbergforetagsutveckling.se

Illustrationer:
Nils Forshed, Rose-Marie Rytter, Anna Marconi

AB Karl Hedin är en familjeägd sågverks-, emballage- och handelskoncern med verksamhet i Sverige och Baltikum. Företaget grundades i början av 1900-talet och har idag drygt 1000 anställda.

AB Karl Hedin Råvara förser företagets sågverk i Sverige med virke.
Vi har råvarukontor i Krylbo, Köping, Storvik, Säter och Uppsala.

Kontaktuppgifter till din lokala virkesköpare hittar du på
www.abkarlhedin.se/ravara/

Eller ring vårt huvudkontor på tel **010-121 90 00**

VAD TJÄNAR DU PÅ ATT RÖJA?

Det finns inte längre någon lag som tvingar dig att röja din ungskog. Det tycker vi är bra. Skogsskötsel ska vara något du gör för att få ett rikare liv och lönsammare skog.

Nästan alla skogsföryngringar behöver röjas. Oftast handlar det om att ta bort självföryngrad björk som hämmar barrplantornas tillväxt.

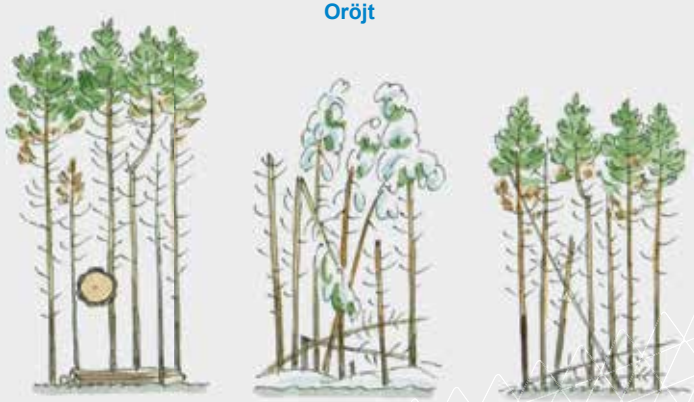
Det finns hyggen där det kommer upp så många självföryngrade granar och tallar att de hämmar huvudstammarnas kvalitet och tillväxt.

Om du inte röjer...

Får du en tät skog med många, klena stammar. Kvaliteten blir dålig och risken ökar för snö- och vindskador.

I en naturligt föryngrad tallskog kommer förväxande, grovgreniga *”vargar”* ta över samtidigt som många framtidsstammar efterhand dör av trängseln. Är det gott om björk blir det framtida beståndet en blandning av grova, kvistiga tallar och björkar av dålig kvalitet.

Oröjt

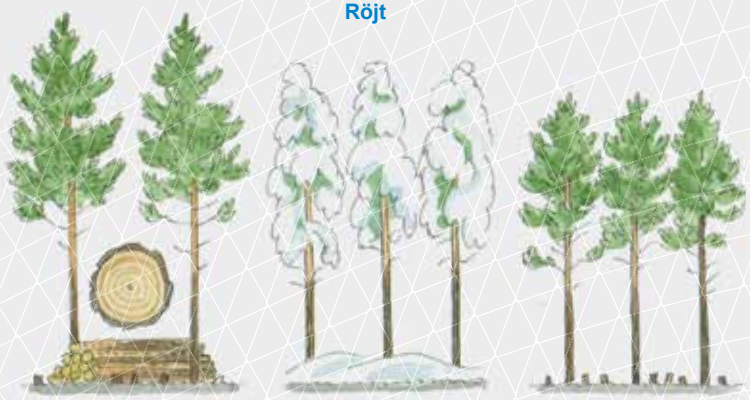
I planterad tallskog kommer förväxande björkar att piska tallarnas toppskott som då skadas och inte växer som de ska. En del tallar dör av trängseln och det framtida beståndet blir en blandning av björk och tall, båda av dålig kvalitet.

Planterad gran klarar ett björkuppslag bra, men granarnas tillväxt hämmas påtagligt vid ovanstående situation. En del granar kommer också att drabbas av piskskador.

En väl utförd röjning...

- Lägger grunden till ett värdefullt bestånd med önskad trädslagsblandning och bra kvalitet.
- Ger träd som växer bättre och blir mer stormfasta.
- Ger valfrihet i den kommande skötseln, eftersom gallringarna inte behöver fokusera på trängda träd av dålig kvalitet.
- Betalar sig normalt redan vid förstagallringen genom billigare avverkning.

Röjt

BÄTTRE ÄN ETT TRÄNINGSPASS PÅ GYMMET

AB Karl Hedin hjälper dig gärna med röjningen. Kontakta oss för skötselråd och prisuppgift.

Annars kan röjning vara ett bra och lönsamt arbete för dig som vill jobba själv i din skog. Många tycker dessutom att det är roligt att röja – *”man ser att man har gjort något”*.

Röjning kan ge en bra timpeng, även om en proffsröjare ofta röjer dubbelt så snabbt som en *”söndagsröjare”*.

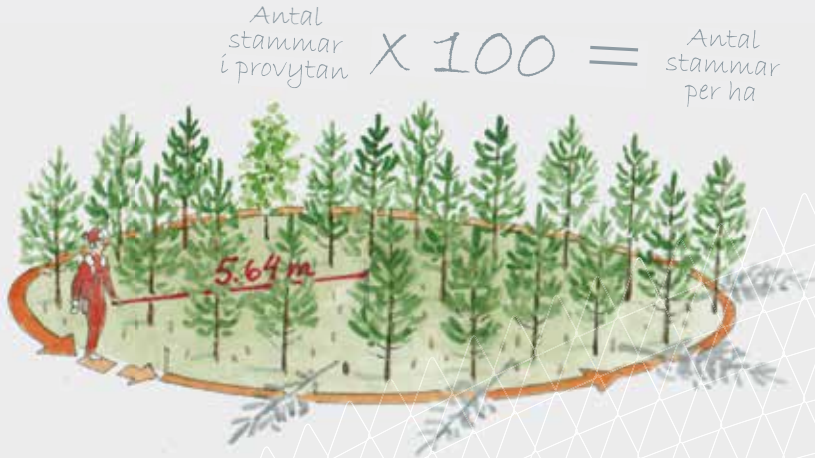
Vi på AB Karl Hedin uppmuntrar dig som har tid och ork att röja själv. Men tänk på två saker:

1. Vår erfarenhet är att många självverksamma röjare inte vågar ta i tillräckligt hårt. Det står kvar för många stammar efter röjningen, och det påverkar skogens fortsatta utveckling negativt.

   Om du röjer själv: ta för vana att kontrollera ditt arbete med jämna mellanrum. Det tar bara några minuter att slå en provyta.

2. Det är lätt att överskatta den tillgängliga tiden. Många skogsägare har goda ambitioner, men tiden räcker inte alltid till. Skjuter man upp en röjning med bara ett enda år blir den mycket dyrare – ungskog växer snabbt och arbetstiden ökar dramatiskt med ökad trädhöjd.

Det är viktigt att följa upp röjningen med provytor

En radie på 5,64 m ger en provyta som är 100 m². Räkna antalet stammar i provytan och multiplicera med 100 så får du antalet stammar per hektar. Gör ett par sådana här kontroller varje arbetspass.

En liten tankeställare...

En skogsägare har tänkt röja ett 4 hektar stort bestånd och disponerar 10 helger per år à 4 timmar.

Ägarens prestation är hälften av en proffsröjares – två dagsverken per hektar – jämfört med ett dagsverke för proffset.

Proffset är klar på 4 dagar, den självverksamme är klar efter 1 år och 6 månader.

HUR HÅRT SKA SKOGEN RÖJAS?

Efter slutröjningen bör beståndet ha ett förband (avstånd mellan stammarna) på 2 till 2,5 meter. En bra tumregel är att du ska kunna ”flyga flygplan” genom skogen när du är klar.

NÅGRA TIPS

Sådd och självföryngrad tall

Sådd och självföryngring används oftast på lite torrare marker, där det normalt inte blir några större problem med björkuppslag. Däremot kan det bli tätt med tallplantor och då behövs en plantröjning vid 0,5 till 1 meters höjd för att jämna ut höjdskillnaderna och ta bort förväxande vargar. Lämna om möjligt 6 000 till 8 000 plantor per hektar. Vid 3 till 4 meters höjd görs en slutröjning. Om det är gott om älg, vänta till 4 meters höjd.

Planterad tall

Tall planteras ofta på lite bördigare marker, och då är det alltid risk för björkuppslag. Tallen är mycket känslig för trängsel från förväxande björk och därför måste lövet röjas bort när tallarna är cirka 2 meter höga. Om lövuppslaget är rikligt kan röjningen behöva upprepas när träden är 3 meter höga.

Planterad gran

Granmarker är ofta också bra marker för björk.

- På friska marker görs den första röjningen normalt vid 2 till 3 meters höjd.
- På friska till fuktiga marker bör en första lövröjning göras när granarna är ca 2 meter höga och upprepas när de är 3 till 4 meter, så att stubbskotten efter den första röjningen inte hinner växa om barrträden.
- På fuktiga och frostlänta marker kan man gärna lämna en lövskärm som frostskydd. Skärmen avvecklas när granarna är 3 till 4 meter.

Rekommenderat antal huvudstammar efter slutröjning

Om beståndet efter röjning är tätare än vad tabellen anger kan det krävas en extra gallring och längre tid för att nå en given diameter vid slutavverkningen.

	Tall			Gran		
Markens bördighet	Svag	Medel	God	Svag	Medel	God
Lämpligt antal gallringar	1	2	2-3	1	2	2-3
Stamantal efter slutröjning, min/max	1 400 1 600	1 900 2 200	2 500 2 800	1 300 1 500	1 900 2 100	2 500 2 700
Avstånd mellan huvudstammar i meter	2,7-2,5	2,3-2,2	2,0-1,9	2,8-2,6	2,4-2,2	2,0-1,9

RÖJNING LÖNAR SIG NÄSTAN ALLTID

Röjning är en investering som betalar sig genom minskad avverkningskostnad och ökat virkesvärde i framtida gallringar och slutavverkning.

Ett räkneexempel

Tabellen visar en av många möjliga analyser man kan göra i kunskapssystemet **www.kunskapdirekt.se**, som finns på webben.

Den här kalkylen gäller för en (1) hektar naturligt föryngrad tall på medelgod mark (T22) i Mellansverige. Röjningen görs vid 2 till 3 meters höjd och kalkylräntan är 2%.

	Oröjt	Röjt
Vid förstagallringen		
Ålder	40	45
Uttagen volym, m^3fub	39	40
Medelstam i uttaget, m^3fub	0,043	0,080
Virkesintäkt, kr	12 500	12 900
Avverkningskostnad, kr	12 100	7 800
Nettointäkt vid 1:a gallring, kr	500	5 000
Röjningsvinst		4 500
Diskonterad röjningsvinst, kr		650
Kommande nettointäkter		
2:a gallring, kr	1 000	5 900
3:e gallring, kr	4 500	-
Slutavverkning, kr	65 900	124 000

Tiden inte mogen för energigallring

Idag diskuteras det alltmer att skjuta på lövröjningen och istället göra en energigallring när skogen är runt 20 år gammal.

Lönsamheten är dock tveksam – tekniken för att avverka klena träd är inte riktigt framme än. Det är dessutom risk för snöbrott och vindfällen efter gallringen, eftersom träden är klena och har högt uppsatta kronor.

Vi avråder därför tillsvidare från denna strategi.

HÄNSYN VID RÖJNING

Vid röjning kan vi utveckla skogens natur- och kulturmiljövärden genom att lämna en del områden oröjda och röja andra hårdare.

Områden som bör lämnas oröjda eller bara röjas försiktigt

- Kantzoner mot impediment, åker och vattendrag
- Strandskogar
- Rasbranter
- Bäckdråg och bäckraviner
- Lövrika fuktområden
- Hällmarksimpediment

Områden som kan röjas extra hårt

- Odlingsrösen
- Torp och husgrunder
- Gamla stigar/vägar
- Brunnar
- Gravar/gravrösen
- Utsikter

Lämna bärande träd och buskar, t ex rönn.
Det uppskattas av älg, fåglar och insekter.

Gynna biologisk mångfald

- Lämna några lövträdsgrupper oröjda. En del träd kommer då att självgallras och ge död ved, vilket är en bristvara i många skogar.
- Lämna en del täta grupper med klena aspar.
- Röj så att andelen lövträd och lövträdsdominerade skogar ökar – man ska lämna mer löv i röjningsskogen än vad man vill ha i den gamla skogen, eftersom lövträden gallras bort eller dör med tiden.
- Öppna upp en del luckor som släpper ner ljus till marken, det gynnar både floran och pollinerande insekter.
- Röj fram ljuskrävande träd och buskar i luckor och bryn.
- Spara och röj gärna fram sälg samt bärande träd och buskar, till exempel rönn, en, fågelbär och apel.

Bergslagspanel är en populär produkt från AB Karl Hedin. Den görs av de finkvistiga inre delarna av grantimmer. Panelen grundmålas en gång och mellanstryks en gång i en modern och effektiv fabrik.

VÄLKOMMEN TILL DIN LOKALA BYGGHANDEL

En välskött skog börjar med röjning och leder fram till ett högkvalitativt virke som du hittar på AB Karl Hedin Bygghandel – vår egna handelskedja för både proffs och konsumenter med krav på hög kunskap och bra service.

Med vår bredd i Mellansverige når du oss var du än befinner dig. Och du handlar med samma kundnummer oavsett vilken av våra orter du vänder dig till. Var du hittar oss och öppettider finns på vår hemsida **www.abkarlhedin.se**

Svenskt kvalitetsvirke

I snart 100 år har vi skapat unika produkter i våra sågverk, äkta svenska trävaror som håller bästa kvalitet genom att vi har kontroll på träflödet från planta till planka.

AB Karl Hedin Råvara ser till att vi håller vad vi lovar genom att köpa in timmer från våra lokala skogsägare. Den fabriksmålade Bergslagspanelen och färdiga Vindskivan, Hedinregel, Naturpanel, Topptrall och Kärntrall är bra exempel på det.

I snart 100 år har vi förädlat skog och skapat produkter av högsta kvalitet till trä- och byggmarknaden i Sverige och för många andra marknader runtom i världen.

AB Karl Hedin arbetar för ett långsiktigt samarbete med dig som skogsägare och erbjuder hjälp med markberedning, plantering, plantor, röjning, gallring, gödsling, föryngringsavverkning m m. Vi utvecklar ständigt våra tjänster som hör skogsbrukandet till, allt för att du som skogsägare ska få en trygg och god värdeutveckling på din skogsfastighet.

AB KARL HEDIN

www.abkarlhedin.se

Grafisk form: www.keyladesign.se 1603